

บทนำ

ภูมิหลัง

หนังตะลุงเป็นศิลปะการเล่นพื้นบ้านที่แนวสันทิษฐ์ชีวิตของชาวบ้านภาคใต้มานาน ไก่เป็นความนิยมแพร่หลายทั่วไป สำหรับชาวบ้านภาคใต้หนังตะลุงเป็นวัฒนธรรมแห่งชีวิตและเพื่อสืบทอด

คนที่มาดูหนังตะลุงจะมีจุดมุ่งหมายสำคัญอยู่ 3 ประการ คือ "(1) พัฒนาเด็กนักเรียนให้มีความคิดเห็นที่สุนทรีย์ (2) พัฒนาเด็กนักเรียนให้มีความคิดเห็นที่สุนทรีย์ (3) พัฒนาเด็กนักเรียนให้มีความคิดเห็นที่สุนทรีย์" หนังตะลุงโรงเรียนสอนอย่างคุ้มครองความนิยม¹

บทกลอนของหนังตะลุงบางบท "เป็นที่ต้องคิดให้ดีก่อนที่จะดูหนังตะลุง" หลังจากหนังตะลุงเลิกไปแล้ว เป็นเดือน หรือเป็นปี บางคนจำใจจนช้ำอายของตน มาเล่าสู่กัน เล่าหวาน"²

นอกจากบทกลอนของหนังตะลุงจะเป็นบทที่ "ถึงกูครัวนสนใจของคนคุ้มกันนำไปกล่าวหรือเล่ากัน ให้คนหนังแทะคน "จะพยายามสร้างหานบทกลอนให้ถูกใจคนคุ้มกันที่สุด"³ หากนายหนังตะลุง คนใดสามารถตอกให้ถูกจังหวะและยิ่งสามารถ "นำเข้าเหตุการณ์ใกล้ทัวร์ของผู้คุ้มกันตอกให้ ก็ยิ่ง เพิ่มความนิยมขึ้นไปอีก"⁴

¹ สุริวงศ์ พงษ์ไพบูลย์. หนังตะลุง. ม.ป.ป. หน้า 55.

² ชุม ช่วยคุ้มการและคนอื่น ๆ. โครงการส่งเสริมวิชาชีพหนังตะลุง. 2525

หน้า 102.

³ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. งานมหกรรมวัฒนธรรมพื้นเมืองไทย'30.

2530. หน้า 179.

⁴ แหล่งเรียน.

⁵ สุริวงศ์ พงษ์ไพบูลย์. เข้มเศม. หน้า 55.

นอกจากมีบทอภิยังท้องสัมพันธ์สื่อสารด้วยกันทั่วโลก ซึ่ง "เป็นเสมือนตัวแทนชาวบ้าน เพาะทั่วทุกจังหวัดของประเทศไทย" กิริยาทาง คำภาษาและนิสัยจากคนจริงในสังคมภาคใต้¹

บทอภิยังหนังตะลุงจึงเป็นเหมือนที่กล่าวไว้สร้างบทอภิยัง บุคลิกลักษณะ ถ้อยคำ ภาษา และนิสัยที่ชัดเจนและวัฒนธรรมของชาวบ้านโดยเฉพาะชาวนาภาคใต้ไวมาก

บทอภิยังหนังตะลุงจึงเป็นเหมือนที่เห็นน่าสนใจศึกษาวิเคราะห์ ทั้งในด้านกล่าวไว้สร้างบทอภิยัง วัฒนธรรมและค่านิยม ฯ อันจะเป็นประโยชน์ทั้งการศึกษาภูมิปัญญาชาวบ้าน วรรณกรรมห้องถิน วัฒนธรรมพื้นบ้านและศาสตร์สาขาอื่น ๆ สืบไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

- เพื่อร่วมร่วมบทอภิยัง ตัวบท และกล่าวไว้สร้างบทอภิยังหนังตะลุง
- เพื่อศึกษากล่าวไว้สร้างบทอภิยังหนังตะลุง
- เพื่อวิเคราะห์สภาพลักษณะวัฒนธรรมที่ปรากฏในบทอภิยังหนังตะลุง

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

- ทำให้ทราบความรู้เกี่ยวกับบทอภิยัง ตัวบท และกล่าวไว้สร้างบทอภิยังหนังตะลุงไว้เป็นระบบ เป็นข้อมูล และเป็นประโยชน์ทั้งในการศึกษา อนุรักษ์ และพัฒนาบทอภิยัง และกล่าวไว้สร้างบทอภิยังหนังตะลุงสืบไป
- ทำให้ทราบข้อความเป็นอยุคของชาวบ้านภาคใต้ สามารถใช้เป็นข้อมูลในการศึกษา หรือนำไปพัฒนาชาวบ้านภาคใต้ให้คงรุ่มยั่งยืน
- เป็นข้อมูล เป็นประโยชน์ของการศึกษาภาษาและวรรณกรรมห้องถิน การละเล่น พัฒนา วัฒนธรรมพื้นบ้านและเป็นข้อมูลทางไวยศิลป์
- เป็นแนวทางแก้ผู้สนใจศึกษาวิเคราะห์กล่าวไว้สร้างบทอภิยังหนังตะลุงและการละเล่นพื้นบ้าน ประเพณีฯ

¹ ลูกิวงศ์ พงษ์ไพบูลย์. "บทอภิยังหนังตะลุง" ใน สารานุกรมวัฒนธรรมภาคใต้ พ.ศ. 2529 เล่ม 3. 2530 หน้า 1256 - 1257.

ข้อก่องเบ้องกน

1. การศึกษารังนี้จะศึกษาวิเคราะห์กลวิชสร้างบทหลักของหนังตะลุง จากบทหลักของหนังตะลุง เนพาที่ปรากรถเป็นเอกสารแล้วเท่านั้น
2. การบันทึกถ่ายทอดข้อมูลเป็นภาษาเขียน พยายามให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด แต่ในขณะเดียวกันยังหวังผลในการสื่อสารสำหรับผู้อ่านที่ไม่ใช่หรือไม่คุ้นเคยภาษาไทยดั้งเดิม
3. คำที่เป็นภาษาไทยเพิ่มให้จะไม่ขอขยายเป็นภาษาอังกฤษ เนื่องจากศึกษารังนี้จะเน้นศึกษากลวิชสร้างบทหลักของหนังตะลุง เป็นหลัก

คำนิยามศัพท์ เนพาท

1. วรรณกรรมหมายถึงวรรณกรรมหนังตะลุง
2. วรรณกรรมหนังตะลุง หมายถึง บทหนังตะลุงและวรรณกรรมที่มีบทหลักของหนังตะลุงปรากรถ
3. บทหลัก กือ บทขับ บทพากย์หรือบทเจรจาของหนังตะลุงที่มุ่งเน้นความคลอกน้ำขับ
4. กลวิช กือ "วิชพลิกแพลง" โดยอาทิตย์ความรู้ความชำนาญ"¹

ขอบเขตของการศึกษาศึกษา

1. ขอบเขตศึกษาชั้นปฐม
การศึกษารังนี้จะวิเคราะห์กลวิชสร้างบทหลักของหนังตะลุงจากการวรรณกรรมหนังตะลุงเท่านั้นสามารถรวมไว้จำนวน 22 เล่ม กือ
 - 1.1 คู่มือการสอนวิชาชีพวิชาหนังตะลุง 1
 - 1.2 คู่มือการสอนวิชาชีพวิชาหนังตะลุง 2

¹ ราชบัณฑิทยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิทยสถาน พ.ศ. 2525. ตามที่ครั้งที่ 2

- 1.3 โครงการส่งเสริมวิชาชีพหนังตะลุง
- 1.4 ตัวคลอกหนังตะลุงที่รับจัดทำในภาคใต้
- 1.5 แนะนำหนังตะลุง
- 1.6 บทหนังตะลุงที่เก็บในอดีต
- 1.7 บทหนังตะลุงเรื่องก่อค้าสาม
- 1.8 บทหนังตะลุงเรื่องนักภัณฑ์ครบ
- 1.9 บทหนังตะลุงเรื่องบุกແຕມห้าจรรย์
- 1.10 บทหนังตะลุงเรื่องมนูญน้ำกรรมท่า
- 1.11 บทหนังตะลุงเรื่องพระบุพราชาช่องป่วงชน
- 1.12 บทหนังตะลุงเรื่องมารชีวิต
- 1.13 บทหนังตะลุงเรื่องรักนิรันดร
- 1.14 บทหนังตะลุงเรื่องรักในเรือนหาด
- 1.15 บทหนังตะลุงเรื่องสามแยกกิน
- 1.16 บทหนังตะลุงเรื่องอุฐุรุท
- 1.17 รายงานการสัมมนาหนังตะลุง 14 จังหวัดภาคใต้
- 1.18 วรรณกรรมหนังตะลุง
- 1.19 สารานุกรมวัฒนธรรมภาคใต้ พ.ศ. 2529 เล่ม 7
- 1.20 หนังตะลุง
- 1.21 หนังสือที่ระลึกงานพระราชทานเพลิงศพนายกัน ห้องหล่อ ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (หนังตะลุง) 2529
- 1.22 เอกสารประกอบการสัมมนาหนังตะลุง 14 จังหวัดภาคใต้ ครั้งที่ 2

2. ขอบเขตความเนื้อหา

การศึกษาครั้งนี้จะศึกษาในกระบวนการที่เป็น

2.1 ตัวคลอกและกล่าวสร้างบทคลอก

2.2 กล่าวสร้างบทคลอกหนังตะลุง

2.3 วัฒนธรรมที่ปรากฏในบทคลอกหนังตะลุง

วิธีดำเนินการศึกษาคนครัว

การศึกษารังนั้นจะใช้วิธีวิจัยเอกสารและเสนอรายงานผลการศึกษาแบบพรบกนawi เคราะห์
โดยอาศัยสาขาวิชาการ วิธีศึกษาคนครัวจะดำเนินตามขั้นตอนดังนี้

1. วิธีศึกษาและรวมรวมข้อมูล

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศที่ศึกษาและรวมรวม
วรรณกรรมหนังตะลุงจากแหล่งข้อมูลต่อไปนี้

1.1.1 ห้องสมุดวิทยาลัยครุสังขลา จังหวัดสังขลา

1.1.2 ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดสังขลา วิทยาลัยครุสังขลา จังหวัดสังขลา

1.1.3 ห้องสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ สังขลา จังหวัดสังขลา

1.1.4 ห้องเอกสารห้องสมุดศึกษา สถาบันห้องสมุดศึกษา มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทร์วิโรฒ สังขลา จังหวัดสังขลา

1.1.5 ห้องสมุดสำนักงานศึกษาธิการ เชค 3 อำเภอเมือง จังหวัด

สังขลา

1.1.6 ห้องสมุดศูนย์การศึกษาอุตสาหกรรมเรียนภาคใต้ อำเภอเมือง

จังหวัดสังขลา

1.1.7 ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดพัทลุง โรงเรียนสหกรณ์พัทลุง อำเภอเมือง

จังหวัดพัทลุง

1.1.8 ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดนครศรีธรรมราช วิทยาลัยครุศาสตร์ชุมชนราษฎร์

จังหวัดนครศรีธรรมราช

1.2 วิธีจัดทำแบบข้อมูล

1.2.1 ชาระที่ตรวจสอบข้อมูล

1.2.2 จำแนกประเภทข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล โดยอาศัยสาขาวิชาการ

1.2.3 เสนอรายงานผลการศึกษาแบบพรบกนawi เคราะห์